

Príbeh zvonov z Trnového

V posledný aprílový víkend odkrylo Turčianske kultúrne stredisko v Martine v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK tajomstvá ďalších historicky vzácných zvonov a ich príbehy. Zvonov, ktoré už celé roky, ba štyri z nich aj celé stáročia zvonía z veží kostolov v Trnovom pri Žiline a v Belej – Duliciach v okrese Martin.

Aktérov úspešného projektu „Príbeh zvonov“ priviedol do Trnového fakt, že na zvonici vzácného dreveného kostola svätého Juraja visia dva renesančné zvony, pričom jeden z nich má presne 410 rokov. Ten druhý je len o dva roky mladší. Ale ani zvony z novodobého kostola Sv. Cyrila a Metoda – hoc aj nemajú takú vzácnu históriu - majú ľuďom čo povedať... *Dá sa oprávnene domnievať, že v každej lokalite, v ktorej sa u nás nachádza zvon, je s ním spojený aj nejaký príbeh, udalosť, väzba a prepojenie osôb na zvon.*

V sobotu, **26. apríla 2014** večer sa v kostole v Trnovom rozohral príbeh, ktorý nenechal chladným ani jedného z účastníkov podujatia, ktoré sa konalo v rámci tradičných Hodov Sv. Juraja. Zvláštne sú totiž zvony rímskokatolíckeho kostola v Trnovom, a tiež veľmi vzácne: zachovali sa v pôvodnom stave až po dnešné časy! V ich vážnom a hlbokom hlase akoby zaznievala žaloba nepokojných rokov.

Zvony sú - a spolu s nimi aj celý historický kostol sv. Juraja - pamätníkom storočí poddanstva, pamätníkom storočí nepokojov, biedy a utrpenia. Akoby zázrakom neskončili roztavené na delá na bojovom poli, hoci príležitostí na ich rekviráciu bolo viac: protihabsburské povstanie Imricha Tokoliho a Františka Rákociho, napoleonské vojny a mnohé iné. Tou poslednou bola prvá svetová vojna. Pre veriacich je Boh láska. A láska trnovských katolíkov musela byť výnimočne silná, pretože zvony zostali na svojom mieste nepohnuté až dodnes. Veď kostol bol pravdepodobne postavený už na prelome 16. a 17. storočia.

Na renesančných zvonoch v Trnovom sa dodnes zvoní ručne. Miništranti pred svätou omšou rozhojdajú lanom zvon a ten vyzvára, pozýva na omšu... Zvonári sa zhodujú, že zvonenie má i duchovný rozmer, veď zvon má aj srdce. A to doslova. Kým telo zvona je z bronzu, srdce sa vyrába z mäkšieho železa, aby pohlcovalo silu úderu pri tvorbe tónu. V monografii obce Trnové je zapísané: ...až do pohrebu, ktorý býval na tretí deň, bol zosnulý doma v izbe. Kým ho nepochovali, zvonilo sa mu na zvone trikrát denne. Podľa jeho zvuku dedinčania vedeli, či zomrel starý alebo mladý človek. Pani Maslonková si spomína na zvonenie takto: “Keď zomrel starý človek, zvony spievali: len ho tam - len ho tam. Ale keď zomrel mladý, spievali: škoda ho bolo, škoda ho bolo,...!”

Vo svojej novodobej histórii zažili trnovskí katolíci veľa radostných chvíľ. Prvou bolo postavenie nového kostola. Kostol sv. Juraja už svojou kapacitou nepostačoval. Základný kameň stavby kostola posvätil pápež Ján Pavol II. na letisku vo Vajnorochoch, pri svojej prvej návšteve Slovenska, 22. apríla v roku 1990. O päť rokov neskôr, 16. júla v roku 1995, bol deň vysviacky novopostaveného kostola. Vysvätil ho nitriansky sídelný biskup monsiňor Ján Chryzostom, kardinál Korec. A zvony? Na vežu nového kostola patria aj nové zvony. Ich hlas sa rozozvučal pri príležitosti ich posviacky 26. novembra v roku 1996. Svätenou vodou ich pokrstil pomocný biskup jeho excelencie, František Rábek.

Príbeh zvonov z Trnového naznačuje, že uvedenie programu presiahlo hranice turčianskeho regiónu. Výsledky nadšenej a neúnavnej práce lektora a pracovníkov TKS v Martine zaujali aj historika Juraja Spiritzu, ale aj historika - kampanológa z KPÚ v Košiciach, neúnavného širitel'a osvety o zvonoch slovenských, Juraja Gembického.

Všetci účinkujúci z hudobno – dramatického programu Príbeh zvonov z Trnového

Mgr. Monika Ondrušová
manažér pre hudbu a zodpovedný pracovník TKS pre médiá

Turčianske kultúrne stredisko v Martine
Divadelná 5
036 01 Martin
Kontakt: 0917 494 708
Web: www.tks.sk
E-mail: ondrusova.tks@gmail.com